

οποίο η δεξιά δεν μπορούσε να παραμερίσει, παρ' όλη τη μετριοπάθεια που επιδείκνυε ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ο οποίος στη συνάντησή του με τον Κεμάλ, το 1930, επιχειρούσε να ομαλοποιήσει ακόμα και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Μάλιστα, λίγο πριν μιλήσει στη Βουλή, απευθυνόμενος στην κομματική του νεολαία, το 1929, έκλεινε οριστικά το θέμα των περαιτέρω εθνικών διεκδικήσεων, διαγράφοντας το όραμα της Μεγάλης Ιδέας.

Ωστόσο, για να μη δημιουργούνται παρανοήσεις, διευκρινίζω ότι τα πνευματικά φαινόμενα δεν συμπλέκονται με τα πολιτικά παρά μόνο στον βαθμό που η ελευθερία της έκφρασης αναστέλλεται, κατά άμεσες ή έμμεσες μορφές, με συνέπεια ή να ματαιώνονται κάποιες εκδηλώσεις ή να παίρνουν ακίνδυνες όψεις. Και δεν αναφέρομαι σε περιπτώσεις κατά τις οποίες κάποτε, όχι ατάλαντοι διανοητές, στο όνομα του μικρότερου κακού, αναλαμβάνουν να παίξουν τον ρόλο του προπαγανδιστή σκοταδιστικών ή δήθεν προοδευτικών ιδεολογημάτων, ταυτιζόμενοι με τις κυρίαρχες αντιδημοκρατικές κυβερνήσεις. Πρέπει να τονιστεί επίσης ότι οι περισσότεροι επιστήμονες, καλλιτέχνες, διανοούμενοι, που δεν προτίθενται να/ ή δεν/ υπηρετούν την κρατούσα στον τόπο τους ιδεολογία, δεν μένουν τελικά ανεπηρέαστοι, έστω κατά έμμεσο τρόπο, εφόσον στο πλαίσιο της κοινωνίας τους, υποχρεωτικά, ζουν και σιτίζονται. Η 'καθεστηκυία τάξη', όπως λεγόταν, και τώρα λέγεται 'κατεστημένο' - μιχή και γλωσσική η διάκριση- είναι μια δύναμη ακαταμάχητη.

Επανερχομαι στο θέμα μου και στο έτος που αναφέρομαι, το 1927. Ως προς τη 'στράτευση' της λογοτεχνίας, η ελληνική πραγματικότητα, όπως παρουσιάζεται στα περιοδικά που αναφέρθηκα, είναι η ακόλουθη: Ο όρος 'στράτευση' δεν έχει ακόμη εφευρεθεί, αλλά για την ίδια συνθήκη χρησιμοποιείται η ουδέτερη έκφραση 'σκόπιμη τέχνη'.

ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Νέα Εστία, διευθυντής: Γρηγόριος Ξενόπουλος, 15/4/1927, τεύχος 1, έως το έτος 1932. Στα έτη 1932-1934 διευθυντές: Γρ. Ξενόπουλος και Π. Χάρης. Από το 1935 έως το 1987 διευθυντής: Π. Χάρης. Από το 1988 έως το 1998 διευθυντής: Ευάγγ. Μόσχος. Από τον Οκτώβριο του 1998 με αλλαγές στην τυπογραφική μορφή, το περιοδικό εκδίδεται υπό τη διεύθυνση του Σταύρου Ζουμπουλάκη. Από το 1927 έως το 1940, τόμοι 28 (2 ανά έτος), βλ. Ευρετήριο *Νέας Εστίας*, έκδοση Ι.Δ. Κολλάρος, με περιεχόμενα κατά τόμους, κατά συγγραφείς και καθ' ύλην από τον καθηγητή Γ.Θ. Ζώρα και τους βοηθούς του.

Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, διευθυντής: Κωστής Μπασιτιάς, τόμ. Α' 15 Ιουνίου 1927-

